

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Gallia Vindicata, In Qua Testimoniis Exemplisque
Gallicanæ Præsertim Ecclesiæ, Quæ Pro Regalia, Ac
Quatuor Parisiensibus Propositionibus A Ludovico
Maimburgo, Aliisque producta sunt, Refutantur**

Sfondrati, Celestino

[Ort nicht ermittelt], MDCLXXXVIII.

28. Epistola Ejusdem Apamiensis ad Magnum Galliæ Cancellarium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38277

Documentum XXVIII.

Ejusdem Reverendissimi & Illustrissimi Episcopi
 Apamiensis ad Magnum Gallia Cancellarium
 epistola.

1. Februarii. Anno 1678.

Lætatus vehementer sum, cum ex litteris, quas ad me
 exarare dignati estis, intellexi, quanto semper in pro-
 prio apud vos fuerit Reverendissimus Alecensis Episcopus
 gloriosæ memoriæ, sed multum huic animi mei gaudio
 decessit, quando ad querelas perveni, quas illius causæ
 subjungitis, perinde ac si improbaretis, quæ in causâ Regaliæ
 ab eo peracta sunt. Persuasum equidem habeo, voluisse vos
 non tam memoriam cinerisque magni illius Servi Dei cri-
 minari, quàm quid in simili causâ mihi agendum esset,
 amicè commonere. Id verò necessitate me obstringit
 causas Vobis rationesque aperiendi, quæ me, ut hanc ipsam
 causam amplecterer, efficaciter compulere.

Fateor enim verò, nihil æquè mihi gratum optatumque
 eventurum, quàm ut salvâ conscientia acquiescere in hac
 causâ possem Regiæ voluntati, id quod etiam litteris ad
 Majestatem Suam datis, commendatisque Domino de Caste-
 tauneuff liberè professus sum: nihil enim præter metum
 offendendi Dei morari me potest, ut non in omnibus, ple-
 néque Regi obtemperem, præsertim cum ingenuè fateri
 oporteat, Eum, à quo tempore Regni Gallici habenas mo-
 deratur, tam multis magnisque incrementis Catholicam
 Religionem extulisse, ut non Episcopos tantum, sed omnes
 etiam Sibi Christianos devinxerit, nec quempiam sanguinis
 etiam vitæque pœnitere debeat, si profundi illam pro
 gloria

gloria tanti Principis oporteat. Non ideò tamen permiffum nobis est, gratitudinem noſtram in Principem adeò bene meritum ceſſione ejus juris teſtari, quod Eccleſia in Concilio Lugdunenſi collecta omni ratione cuſtodiendum fidei noſtræ commiſit; non ergo poteſtatis noſtræ, ſed alterius Oecumenici Concilij fuerit. Beneficia, quæ Eccleſia à Rege accepit, privilegio remunerari Regaliæ extendendæ in loca hujus oneris hæcenus immunia, qualia ſunt noſtræ Provinciæ Diœceſes.

Quod ſi vobis placuerit Regaliæ naturam attentius expendere, fatebimini, eam, ſi extra terminos proferatur antiquæ conſuetudinis, & in ſeiſa pernicioſam eſſe, & Eccleſiæ Regumque legibus interdictam, & denique quamplurimis maximisq; incommodis obnoxiam.

Primò ergo ex ſeiſa & intrinſecè pernicioſa eſt, quia jus ſpirituale Regibus tribuit, cujus ex multorum Doctorum ſententia Laici abſolutè incapaces ſunt: aut ſaltem non aliter, quàm ſpeciali Eccleſiæ privilegio, quod illi ipſi fatentur, qui Regaliæ partes quàm maximè amplectuntur. Quamvis enim Episcopatum aliorumque Beneficiorum proventus ſint res merè temporales; jus tamen eos percipiendi, ac præſertim Beneficia conferendi dubium non eſt, rem eſſe maximè ſpiritualem, & ideò abſque Simoniaca labe vendi non poſſe. Hinc eſt, quòd prima juris Canonici Regula ita ſonet: *Beneficium Canonicum non poteſt licitè ſine Canonica Inſtitutione obtineri.* Hinc etiam quòd quamplurima Concilia Romanique Pontifices eos anathemate feriunt, qui à manu laica Beneficia acceperint, præſertim verò quinque Concilia Romana ſub Gregorio VII. habita, quorum unum anno 1080. celebratum ita loquitur: *Quoniam Inveſtituras Eccleſiarum contra ſtatuta*

allia
indicata
ca III
230

Sanctorum Patrum à laicis personis in multis partibus cognovimus fieri, & ex eis plurimas perturbationes in Ecclesijs, imò ruinam sanctæ Religionis oriri, ex quibus Christiana Religio convalescat, decernimus, ut nullus Clericorum Investituram Episcopatus, vel Ecclesie de manu Imperatoris, vel Regis, vel alienius laicæ personæ, vel femine suscipiat; quodsi presumpserit, recognoscat, Investituram Apostolicâ auctoritate irritam esse, & se usque ad condignam satisfactionem excommunicationi subiacere. Eodem spiritu, quo Gregorius VII. Episcopi Galliaæ agebantur, quando in Concilijs Claremontano sub Urbano II. Trecenti sub Paschali I. & duobus Pictavienfibus alijsque pluribus severè prohibuerunt, ne Beneficia à Regibus acciperentur. Sic etiam Investituræ, quibus abolendis tantopere Ecclesia laboravit, non ob aliam causam à Pontificibus sacræque Concilijs damnatæ sunt, quàm quòd reipsa nihil aliud esse viderentur, quàm Institutiones Beneficiorum, quæ, secluso privilegio, ad solos Episcopos pertinent, ad nullum verò Principem temporalem, teste etiam ipso Chopino, quantumvis alioqui magno jurium Ecclesiasticorum adversario. Nee verò possunt Episcopi in suis Diocesisibus hoc privilegium concedere, cum ex juris Canonici peritorum communi doctrina non liceat Episcopis libertatem aliquam suis Ecclesijs imponere.

Sed nec in genere tantùm extensio Regaliæ sacræ Canonibus decretisque Summorum Pontificum prohibita est (tunc vid. cum Laicis omnibus etiam Principali dignitate fulgentibus interdicit, ne ullam sibi proventuum, multoque minùs Beneficiorum Ecclesiasticorum dispositionem arrogent) verùm etiam speciali Decreto Lugdunensis Concilij, quod dissimulatâ potiùs, quàm comprobatâ Regaliæ possessione pro ijs Ecclesijs, in quibus ex antiquo

triquo usu Sibi illam deberi Gallia Reges credebant (quantumvis ante Concilij tacitam approbationem non sine animi scrupulo eam uterentur) ne ad alias Ecclesias extendere-
tur, severissimis Decretis inhibuit. Ipsum quoque Tri-
dentinum Concilium in Tholosano Provinciali Concilio,
& in Conventu Melodunensi anno 1615. à Gallia Episcopis
receptum juratumque, sub poena Excommunicationis ipso
facto incurrendae Episcopis praecipit, ne bona, jura ac pri-
vilegia Ecclesiarum dilabi permittant.

Ipsi Reges Ludovici Regnantis Praedecessores saepe de-
clararunt, Regaliam non esse jus toto Gallico Regno ex-
tensum. Ludovicus Junior, quo rerum potente innotescere
Regalia coepit, Aquitaniam Regaliae immunem esse
declarat. Sanctus Ludovicus, Philippus III. Philippus IV. &
Carolus V. Gallia Reges idem de Septimania fatentur. Lu-
dovicus XII. extendi Regaliam vetat, & qui eam dilatare
conantur, Sacrilegij & usurpatae potestatis notat. Denique
Philippus Valesius, Henricus IV. & Ludovicus XIII. glorio-
sae memoriae declarant, nolle ut Regalia in praedictum
Ecclesiarum, quae hactenus immunes fuerunt, extendatur.

Et verò etiamsi daremus, hanc ipsam Regaliae exten-
sionem ad ea loca, quae hactenus libera fuerant, intrinsecè
& ex sua natura perniciosam non esse; & quamvis in Con-
cilio Lugdunensi non eam Ecclesia damnasset, tam multa
tamen sunt absurda & incommoda, quae ex illa consequun-
tur, ut vel ob haec sola conitti omnibus viribus debuissim,
ut à mea Dicecesi procul arceretur. Ut enim nihil dicam
de Intrusione & Sacrilegio, quibus se obstringunt, qui titulo
Regaliae Beneficia in Ecclesijs acceptant hujus servitutis
immunibus, deque Excommunicatione, quam ex Decretis
Avenionensis Concilij anno 1326. sub Joanne XXII. ipsa
etiam

Gallia
indivisa
Ca III
230

etiam Capitula incurrunt, quæ hujusmodi Beneficiarios admittunt; ut inquam hæc omnia taceam, qui fieri potest, ut consentiamus, nos Collatione spoliari omnium Beneficiorum, quæ postea sine alio titulo, aut Institutione Canonica Rex ipse pro arbitrio distribuat? Henricus IV. abstulit Collatione Dignitatum. Fatetur Pasquier, Cathedralium Ecclesiarum Canonicatus Regaliæ haud subjacere. Idem de Prioratibus Conventualibus aliisque Regularibus Beneficijs dicendum est. Quamplurimis quoque Arrestis definitum est, Præbendas Theologales Regaliæ legibus haud comprehendi. Parva & pauca sunt hæc omnia, nisi & illud adderent, ut potestatem soli Pontifici propriam Regi quoque attribuerent; quippe Resignationes *in favorem*, quæ Jure Canonico Simoniacæ notantur, ac soli Pontifici reservantur, videmus sine alio scrupulo à Rege admitti. Sic etiam pensiones Beneficijs constituere, & Præbendas Regulares sæcularibus conferre *profiteri cupientibus*, Prærogativæ sunt Pontificiæ potestatis, quas tamen translatas in Regem esse videmus. Sed neque hoc sufficit Regaliæ Patronis, nisi insuper plura Regi concederent, quàm Pontifici permituntur. Rex enim Beneficia etiam alijs confert, quàm in quorum favorem renuntiata sunt, quod Papa non facit. Rursus Beneficia non solum ipso jure aut facto vacantia, à quo tempore Regalia aperiri cœpit; verùm etiam à Rege conferuntur, quæ de Jure Canonico vacare non censentur, qualia sunt Beneficia *resignata*, *permutata*, *litigiosa*, & quorum possessio nondum personaliter adita est. Denique Episcopis & Capitulis omnis facultas adimitur Provisos examinandi, quamvis fieri possit, ut Censuris aliisque impedimentis Canonicis teneantur.

Hæ sunt rationes, multæque aliæ, quas libens adijcerem, nisi jam aliàs hæc mea epistola prolixior evasisset; ob quas credidi non licere mihi in hac Regaliæ causa Regijs Declarationibus acquiescere, neglectâ veritate; nec timendum mihi fuit, ne aut scandali periculum, aut præsumptionis adirem, cum ex Sanctorum Gregorij, Bernardi, & Augustini sententia, *melius sit, ut scandalum oriatur, quam ut veritas relinquatur: nec ita arrogantia cavenda est, ut veritas relinquatur.*

Equidem æstimanti mihi studium amorémque præcipuum, quo causas Ecclesiæ, præsertim meæ Diocesis semper complexi estis, & cujus in gravissimis occasionibus tot præclara argumenta dedistis, spes omnino affulget, haud ingratum Vobis fore, quòd pari libertate fiduciæque jura Ecclesiæ meæ exponam: nec dubito, ijs coram DEO examinandis Vos curam aliquam impensuros, mæque, uti hætenus, commendatum habituros. Persuasum enim habeo, fastigium illud Dignitatis, ad quam Vos DEUS suis donis disposuit provexitque, nihil Vobis de cura ac æstimatione cœlestium bonorum subtraxisse, quæ sola vera & perpetua sunt; quin potiùs auctoritatem illam, quâ ante alios conspicui estis, occasionem ac subsidium fore, Regno Jesu Christi, ejusque Sponsæ dilatando, &c.

Apamijs 1. Februar. 1678.

*Humillimus & Obedientissimus
Servus*

Franciscus Episcopus Apamiensis.

P p

Docu-

allia
indicata
ca III
230